

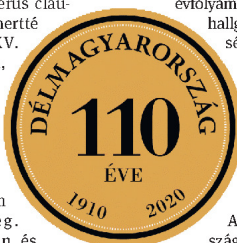
NUMERUS CLAUSUS: ZSIDÓ HALLGATÓKAT VERTEK AZ EGYETEMEN, MIKÖZBEN A KULTUSZMINISZTERT FOGADTA A REKTOR

Megostromolták a Délmagyarországot

Szeptember 26-án volt száz éve, hogy bevezették a numerus clausust, ami a felsőoktatásban a hallgatók számát a nemzetiségi arányoknak megfelelően szabta meg – ennek visszavonása ellen tiltakoztak egyetemi bajtársi szövetségek. A Délmagyarország követte az eseményeket a szegedi egyetemen, ahol Szent-Györgyi Albert is helyre tette a hallgatókat.

SZEGED
FARKAS JUDIT

1920. szeptember 26-án szabta meg a magyar nemzetgyűlés a numerus clausus néven ismertté vált 1920/XXV. törvénycikket, ami a felsőoktatásban a hallgatók számát a nemzetiségi arányoknak megfelelően szabta meg. Bethlen István és Klebelsberg Kunó már 1926-ban felvetette a nemzetiségi feltétel elhagyását. A kvóta megtartásáért szerveztek zaklató akciókat egyetemi bajtársi szövetségek és turulista diákok a szegedi, akkori nevén Ferenc József Tudományegyetemen is.

HORGER ANTAL HIÁBA SZÓLT
„Ki a zsidókkal! Éljen a numerus clausus!” – kiabálták az előadóteremben a tag diákok 1927 őszén, a folyosókon budapesti mintára igazoltatásokba kezdtek. A hangoskodókat Horger Antal szólította fel távozásra,

Ha nem maradnak abba a zavargások, bezárják az egyetemet.

aki korábban József Attilát eltanácsolta – hiába. Az anatómiai intézetből kiverték egyetlen zsidó évfolyamtársukat a bajtárs hallgatók, aki súlyos sérülést szenvedett. November végén Horger arról beszélt lapunknak: ipariskolások zavarták meg a rendet elsőéves joghallgatókkal. A Délmagyarország november 24-i vezércikkében arra szólította fel a balhézókat, ha nem tudnak tisztességesen viselkedni, el lehet menni.

AZ ABLAKON MENEKÜLTEK
Aztán egy színelőadás „zsidó erotikája” miatt tiltakoztak, nekiálltak az önkényes igazoltatásnak

Szent-Györgyi Albert 1950-ben. FOTÓ: FORTEPAN/SEMMELEWS EGYETEM LEVÉLTÁRA

a városházán is. Somogyi Szilveszter polgármester fél órát töltött el a diákokkal, akik csendben távoztak. Ezen a napon adtuk hírül, hogy ha nem maradnak abba a zavargások, bezárják az egyetemet. 1928-ban a kultuszminiszter visszavonta a fajti és nemzetiségi hovatartozásról szóló részt, és belekerült a numerus claususba a szülők fog-

lalkozására vonatkozó korlátozás. Október 26-án bölcsész és jogász bajtársak előtt a megtámadott hallgatók az ablakon át menekültek az anatómiai intézetből.

1930. november 10-én, amikor látogatába érkezett az egyetemre Klebelsberg Kunó kultuszminiszter, ütlegetéssel próbálták eltávolítani a zsidó diákokat az egye-

temről. Húsz bajtárs vert három hallgatót. Mialatt odabent a kultuszminisztert fogadta a rektor, a bölcsészkar Ady téri épülete előtt is ütötték az izraelita diákokat.

KÖVEK ÉS KARDLAPOZÁS

A történetekről a Délmagyarország is beszámolt másnap. A tudósítás miatt este 400 egyetemi hallgató

támadta meg lapunk Aradi (ma Victor Hugo) utcai kiadóhivatalát. Kövekkel dobálták az ablakokat, de be nem jutottak, és jöttek a rendőrök a kardlappal, tömeget oszlatni.

November 12-én Szent-Györgyi Albert kémiaóráján kezdtek el hőzöngeni a bajtársak. „... dr. Szentgyörgyi Albert professzor megállapította, hogy (...) az eddigi ellenőrzés során csupán egy intelligens feleletet kapott, azt is éppen zsidó hallgatótól. Ezért efeletti nagy csalódásában és kétségbeesésében kívánatosnak tartaná (...), ha tüntetések helyett a zsidó hallgatóktól megtanulnák, hogyan kell tanulni.”

CEAUSESUCU IS ÉLT VELE

A numerus clausus később is előkerült. A Ceausescu-korszak egyetemére 7 százaléknyi magyar hallgatónál többet nem vettek fel, mert ennyi volt a magyarok aránya Romániában.

A TURUL SZÖVETSÉG

A Turul Szövetség (Magyar Egyetemek és Főiskolák Országos Nemzeti Turul Szövetsége Előkészítő Bizottsága) a Horthy-kori Magyarország legjelentősebb egyetemi ifjúsági szervezete volt 1919 és 1945 között. Jelentős részüket volt a zsidó hallgatók elleni egyetemi atrocitások szervezésében.